

GERONIMOHORSPELEN

Een script in samenwerking met Herman en Marc Van Cauwenberghe.

VIJF DODE OUDE DAMES

DEEL 3

Hans Gruhl (1921-1966)

uitzending: AVRO, dinsdag 27/11/1973

bewerking: Hans-Georg Berthold - vertaling: Justine Paauw

regie: Jacques Besançon

rolverdeling:

Willem Klein: Guus Hoes

Mechthild Groot: Maria Lindes

Mr. Kromhout: Frans Somers

Daniël Nogeës: Hein Boele

Dorothea Lindemann: Fé Sciarone

Dr. Klein: Ik las lusteloos alles door elkaar, zag monarchen in functie met hun vrouwen, en afgezette met hun vriendinnen. sportidolen, popsterretjes en overstromingen. Er lag ook een provinciaals krantje. Het platteland had ook heel wat te bieden. In de bijlage stond een roman: "Als de klokken luiden." En helemaal achteraan stond een kort verhaal: "Mr. Crane gaat aan land." Ik begon te lezen. Het verhaal boeide me zo dat ik mijn hele omgeving vergat. Het was een kort verhaal, zoals elke dag in miljoenen andere kranten. Maar door het lezen van dit verhaaltje rees er plotseling bij mij het vermoeden dat Mechthilds tante niet gewoon gestorven was, maar vermoord! 't Moest net zo gegaan zijn als in het verhaal dat ik hier in de wachtkamer gelezen had, op de laatste pagina van een onbeduidend provinciekrantje. Misschien had de moordenaar hier ook gezeten, dagen geleden, had op meester Kromhout gewacht, hetzelfde verhaal gelezen en het... fatale idee gekregen. Maar ik moest het kunnen bewijzen. En nog iets: er waren nog twee ouwe dames vóór Mechthilds tante gestorven, onder "normale" omstandigheden. Ik had persoonlijk één van de overlijdensakten opgesteld. "Geen twijfel omtrent de natuurlijk doodsoorzaak." Geen twijfel?... Toen nog niet, nee. En nu?... Ik schrok toen mijn naam afgeroepen werd. Het was de stem van het meisje met de stralende ogen. Ze kwam uit de luidspreker boven de deur. Haastig vouwde ik het krantje op en frommelde het in mijn binnenzak. Ik verliet de wachtkamer door de tweede deur en stond in een door neonbuizen verlichte gang. Ik liep een paar deuren voorbij. Links achteraan was nummer 1. Ik controleerde nog even of de krant niet uit mijn binnenzak stak. Toen klopte ik op de deur en stapte naar binnen. Kromhouts brillenglazen fonkelden me tegemoet.

Mr. Kromhout: Dokter Klein. Hoe maakt u het? Gaat u zitten. Wat voert u hierheen, beste dokter?

Klein: Het spijt me dat ik u nu nog lastig moet vallen, maar ik kan moeilijk eerder weg. U weet hoe dat bij ons gaat.

Kromhout: Natuurlijk. Ik hoop dat u niet net zo'n treurige reden hebt...

Klein: Onlangs vroeg u mij naar de doodsoorzaak van mevrouw Jenny Herwig.

Kromhout: Mm.

Klein: De dag daarop stierf de tante van mijn assistente, mevrouw Bertha van Scherf, Wendelstraat 8. Ik maakte kennis met haar huisarts. Later hoorde ik van hem dat u ook naar dit geval geïnformeerd hebt.

Kromhout: Dat is geen geheim.

Klein: En daarna hoorde ik van een collega dat u ook bij hem geweest zou zijn, vanwege een andere oude dame, mevrouw Wiebach, acht weken geleden.

Kromhout: Dat klopt. Maar, wat heeft u...

Klein: U vraagt zich af wat ik daarmee te maken heb? Datzelfde heb ik me ook afgevraagd wat u betreft. Het komt niet zo vaak voor dat advocaten naar doodsoorzaken informeren. Dat doet de politie meestal, of de familie, of de geneeskundige dienst.

Kromhout: Dat vraag ik me inderdaad af, dokter Klein. Nieuwsgierigheid is weliswaar een menselijke eigenschap, maar ik vind dat de uwe toch een beetje te ver gaat. En ik moet u om begrip vragen als ik zeg dat ik u over deze aangelegenheid geen inlichtingen kan geven. Kan ik verder nog iets voor u doen?

Klein: Ja, ik vraag me af of u in mijn geval niet een uitzondering zou kunnen maken.

Kromhout: Waarom zou ik? 'k Zie geen enkele aanleiding.

Klein: Ik weet dat deze ouwe dames elkaar al vanaf de schoolbanken kennen. Ik heb twee keer een foto gezien waar ze allemaal op staan. Er moet een verband bestaan. Twee van de ouwe dames leven nog en één daarvan is een patiënt van mij, mevrouw Lansome. De andere, mevrouw Lindemann, zal het worden. Ik ben tamelijk nauw bij de zaak betrokken, zoals u ziet. Ik draag de zorg voor twee ouwe dames tot het moment dat u weer komt opdagen om me naar de doodsoorzaak te vragen.

Kromhout: Ik herhaal, ik kan u geen inlichtingen geven.

Klein: Meneer Kromhout, wie krijgt het geld als ze allemaal dood zijn?

Kromhout: Ik heb aan mijn woorden niets meer toe te voegen. Mijn tijd is helaas beperkt, dokter Klein.

Klein: Het gaat toch om het geld, nietwaar? (zucht) In ieder geval hartelijk dank dat u me te woord hebt willen staan. Tot ziens.

Kromhout: Tot ziens.

Klein: Tot het volgende sterfgeval op z'n laatst.

Klein: De uitgang was aan het einde van een gang en de weg voerde jammer genoeg niet door de kamer van het meisje met de stralende ogen. Ik merkte dat ik honger had en ik at gauw ergens een paar broodjes. Mijn humeur was niet slecht. Veel had ik niet bereikt, maar ik twijfelde d'r aan of Kromhout met dezelfde eetlust aan tafel zat als ik. Ik betaalde en ik zocht een telefooncel. Het nummer in mijn notitieboekje was nog nauwelijks leesbaar, zo lang stond het er al in. Ik kreeg de telefoniste, zei het toestelnummer, wachtte en hoorde hoe ze tevergeefs probeerde me door te verbinden, maar hij was er niet. Ik liet mijn naam en nummer achter, bedankte vriendelijk en hing op. Het was half drie, de hoogste tijd om naar huis te gaan. Ik kwam net op tijd voor het middagspreekuur. Mechthild balanceerde een tot de rand toe gevuld kopje koffie de kamer binnen.

Mechthild Groot: Er heeft zo'n rare man opgebeld, iets van eh... Nogeess of Nuggis of zoiets. Hij vroeg of u nog steeds aan 't lunchen was, en toen wilde ie weten hoe ik er uitzag.

Klein: Heb je 't 'm verteld?

Groot: 'Tuurlijk niet.

Klein: (lachje) Had je rustig kunnen doen. Hij komt er toch wel achter, hij is bij de politie.

Groot: Heeft u iets uitgevre...

Klein: Nee (lacht), nee, het is een ouwe schoolvriend van me.

Groot: Mm... Hij stond nogal dom te gniffelen.

Klein: Oh, dat doet ie altijd. Eh... belt ie weer terug?

Groot: Ja, om vijf uur. Maar zegt u alstublieft niet hoe ik er uitzie.

Klein: Ik kijk wel uit. En laat nu de patiënten maar los.

Groot: Ah, d'r is niet zoveel te doen vandaag.

Klein: Nogeess' telefoontje kwam net in een rustige periode. Mechthild was ook in de spreekkamer.

Daniël Nogeess: Verlangde je naar me?

Klein: (lachje) Wat had jij te eten?

Nogees: Een karbonaadje. Kantinemenu nummer 4. En jij?

Klein: Een paar broodjes.

Nogees: Mm. Vrijgezellenmenu. Zeg, die parel van jou heeft een lief stemmetje.

Klein: Dat zei ze van jou ook.

Nogees: En ze wilde niet zeggen hoe ze d'r uitzag.

Klein: Nee, ze heeft op een kloosterschool gezeten en is erg schuchter.

Nogees: Mm..

Klein: Als je voor half zeven hier bent, dan kan je haar bewonderen.

Nogees: Vanavond?

Klein: Vanavond.

Nogees: Mm.. Zeg, heb jij eh... voldoende voorraad in huis?

Klein: Whisky en bier.

Nogees: (lacht) Nou, goed dan, maar eh... alleen vanwege dat meisje, hè.

Klein: Dat meisje is 54. Tot vanavond. (legt de hoorn neer)

Groot: Hoe kunt u nou zeggen dat ik 54 ben?

Klein: Alleen maar uit voorzorgsmaatregel.

Groot: (lacht)

Klein: Als ik gezegd had hoe oud je werkelijk bent, dan was ie binnen tien minuten al hier geweest, en wij hebben nog het een en het ander te doen.

Groot: En dat noemt zich volwassen.

Klein: Even na zessen was onze wachtkamer leeg. Ik maakte m'n aantekeningen, terwijl Mechthild de instrumenten steriliseerde. Het sloeg half zeven toen ik door het raam Daniël Nogees zag komen aanrijden, mijn schoolvriend uit dezelfde klas. Hij was enige in de stad die een nog oudere auto had dan ik, een Opel uit het Olympische jaar 1936.

Klein: Mechthild?

Groot: Ja, dokter?

Klein: Daar heb je 'm. Als je deur opendoet, pas dan op je kousen.

Groot: M'n kousen?

Klein: Ja.

Groot: Hoezo?

Klein: Neem dat nou maar van me aan.

Groot: (opent de deur - nijdig geblaf) Hé, zeg, .?. toch, ga je weg! Oh, stouterd, wil je wel 'ns ophouden, verdorie?

Nogees: Hé hé, is dat een manier om twee heren te begroeten? Ja, pak d'r maar, mijn beestje, pak d'r maar. Zo is het goed...

Groot: Zeg!

Klein: Hé, hou op met die onzin en kom binnen.

Nogees: Ach, de meester. Nog aan het werk? Zo'n ijverig mens toch. Mijn naam is Nogees, dame, met twee e's, Daniël van voren. En dit hier, dat is Sherlock, de meester-tekkel-spoorzoeker, een pantyliefhebber.

(lachje)

Groot: Nou!

Nogees: Ja, 't heeft heel lang geduurd om 'm dat bij te brengen. Dokter Klein, u hebt tegen mij gelogen, en nog wel tegen de politie! Ze is geen 54.

Klein: Ze was het wel, maar d'r kwam net een vertegenwoordiger met verjongingspillen. Radioactief knoflook.

Nogees: (lachje) Niet te geloven. Geef mij d'r 'ns een paar.

Groot: Ja, hoor, graag, en dan leg ik u op de zuigelingenweegschaal en ik geef u de fles.

Klein: Ik zie dat jullie goed met elkaar op kunnen schieten. En kijkt u nu deze dame nog één keer goed aan, commissaris, en zeg dan braaf "tot ziens".

Nogees: Mm.

Klein: Haar mama wacht en ik mag minderjarigen geen overuren laten maken.

Nogees: Als hij u uitbuit, juffrouw Mechthild, wend u zich dan tot het politiebureau, kamer 512.

Groot: (lacht)

Klein: En dan vooral hard kloppen, anders wordt ie niet wakker.

Groot: Zal ik nog iets voor u klaarmaken?

Nogees: Nee, niet nodig, vereerde dame, we moeten alleen beroepshalve met elkaar spreken.

Groot: Ja ja, met whisky en bier, dat ken ik.

Nogees: (lachje)

Klein: Ze draaide zich om en verdween. Nogees stond op.

Nogees: Mooi kind.

Klein: Ik haalde de kaart van Jenny Herwig tevoorschijn. Daarna liepen we de spreekkamer uit. Mechthild stond in de gang op het punt om weg te gaan. Nogees nam haar hand.

Nogees: Willem, zo'n meisje zou ik alleen onder politiebewaking naar huis laten gaan.

Klein: Dat kan ik me voorstellen. Nou, Mechthild, tot morgen.

Groot: De hoofdpijntabletten liggen links bovenaan in het kastje!

Klein: Bedankt voor de tip.

Nogees: Oh, en ik zal een paar mooie kwalen bedenken, dan kom ik morgen op het spreekuur.

Groot: (spottend lachje)

Klein: Mechthild zwaaide nog een keer bij de voordeur, en toen waren we alleen. We aten staande iets in de keuken en dronken er bier uit een flesje bij. Toen maakte ik de whiskyfles open. Daniël brak het ijs en deed het in de ijsemmer. Meteen daarna zaten we achter de glazen.

Nogees: Proost, (klinkt) dokter.

Klein: Proost. Zeg, ik eh... ik moet je wat vertellen en ik zou dan graag jouw mening willen weten.

Nogees: (zucht) Nou, steek maar van wal.

Klein: Ik vertelde hem de geschiedenis van het begin tot het einde. Deze keer liet ik niets weg, alleen de krant die ik in Kromhouts wachtkamer gevonden had. De halve les was leeg toen ik mijn verhaal beëindigd had. Daniël blies rookkringetjes in de lucht en prikte er daarna met z'n vinger doorheen.

Nogees: Aaah... En deze Kromhout heeft jou de deur gewezen. Hè?

Klein: Ja.

Nogees: (lachje) Gelijk heeft ie. Iedereen zou daar wel binnen kunnen wandelen en z'n neus in andermans zaken steken.

Klein: Ja, maar hij moet toch ook het gevoel gehad hebben dat er ergens iets niet klopt? Waarom rent ie anders als een idioot rond en hoort ie alle doktoren uit? En die rare rector, die meer weet dan ie zegt. Bedenk wel, Daniël: er zijn er nu nog twee over. Als die sterven, krijgt de een of ander het geld, de erfenis of wat het ook zijn mag. Ik wil d'r alleen maar achter komen wie die iemand is.

Nogees: En dan?

Klein: Nou, dan zou je misschien...

Nogees: Dan zou jij niks, mannetje. Laat jou dat door een politieman gezegd zijn. Als de ene erfgenaam sterft, komt de volgende. Dat is al zo lang als de aarde draait. Ouwe mensen sterven nu eenmaal. Zeg eh... de politie gaat niet te werk als in een detectiveroman. Als hier iemand een aangifte doet en wij onderzoeken de zaak, dan komen we ten slotte op jouw drie normale doodsoorzaken, en daarmee is de kous af en het dossier gesloten. Hier. Proost.

Klein: En hoe zou jij de zaak beoordelen als blijkt dat er in één van de gevallen een handje geholpen zou zijn?

Nogees: Ho, maar dat zou heel wat anders zijn. Dan zouden we 't geheel wat nauwkeuriger moeten gaan onderzoeken.

Klein: Ik liep naar mijn jasje dat over de leuning van mijn stoel hing en haalde de krant tevoorschijn.

Nogees: Zo? Nog een verrassing?

Klein: Ja, dit vond ik vandaag in Kromhouts kantoor. Als ik op dat moment niet al gezeten had, zou ik zijn gaan zitten. Hier, lees maar.

Nogees: Die hele krant?

Klein: Nee, het korte verhaal achterin.

Nogees: Ho. Nou, ik moet zeggen, je maakt het knap spannend.

Klein: Hij las. Ik sloeg 'm gade. Hij fronste zijn wenkbrauwen. Toen begon ie te grijnzen en ten slotte barstte hij in lachen uit.

Nogees: (lacht) Nou, lieve hemel zeg, daar... daar moet op gedronken worden. (lacht)

Klein: Zoals je gelezen hebt: in dat verhaal gebeurt er het volgende: een man wil de erfenis van z'n tante, ze is oud, nerveus en ze heeft het aan d'r hart, hij belt haar midden in de nacht op en schiet een losse flodder in de hoorn af, ze schrikt vreselijk. Hartaanval. Afgelopen.

Nogees: Ja...

Klein: Ja, ik moest meteen aan Mechthilds tante denken. Zij had ook getelefoneerd. Het toestel lag kapot op de grond. En nog iets: die bepaalde persoon, die liep net met de gedachte rond hoe hij de derde tante om zeep kon brengen. Nou, toen zat ie in Kromhouts wachtkamer en hij las dit verhaal, net zoals ik dat gedaan heb. Alleen een paar dagen eerder. Proberen kost niets, dacht hij. Lukt dit niet, dan lukt er wel wat anders.

Nogees: (lacht) Nou, hoor hem 'ns, Sherlock, m'n hondje, hè? Hier, je naamgenoot. Ik geef hem mijn baan en ik ga met pensioen.

Klein: Ah, idioot.

Nogees: (lacht) Ja, hoor 'ns even, Willem, ik heb niks tegen jouw verhaal. 't Is natuurlijk niet slecht, maar eh... in de eerste plaats weet ik niet of zoiets technisch überhaupt mogelijk is. Ik wil het graag aan onze specialist voorleggen.

Klein: Ja, maar als je het ding maar ver genoeg van de hoorn houdt...

Nogees: (lacht) Ja, ik heb het gevoel dat je te veel aan je eigen ideeën hangt om het te kunnen opgeven, hè? Kijk, als ik een beginneling in mijn vak was, zou ik het waarschijnlijk ook niet los willen laten. Alles lijkt ontzettend geheimzinnig als je er niks van begrijpt. Maar kom, laat die ouwe tantes in vrede rusten en laat de erfenis krijgen wie daar zin in heeft. Wij worden er toch niks wijzer van.

Klein: Voordat ik kon antwoorden, schoof hij Sherlock van zijn schoot en hij sloeg zich op zijn dijbeen.

Nogees: Hé, ik heb het! (lacht) We maken d'r een detective van.

Klein: Zo?

Nogees: "Vijf dode oude dames". En ik heb ook een moordenaar.

Klein: Nou, wie dan?

Nogees: Nou, jij natuurlijk, wie anders?

Klein: Zo? Geweldig!

Nogees: Ja, hier, luister, zo klaar als een klontje. Als ze allemaal dood zijn, strijken de familieleden 't geld op. En... Mechthild is een familielid. Zij helpt jou met je spreekuur en na het werk gaan jullie een beetje .?.

Klein: Ja ja.

Nogees: Ja, en dan trouw je met 'r, strijkt de centen op...

Klein: (lacht)

Nogees: Asjeblijft. Nou? Wat zeg je d'r van?

Klein: Jij bent de meest geniale criminalist die ik ooit ontmoet heb. Zeg, maar hoe kom je op het idee dat ik met Mechthild zal trouwen?

Nogees: Zeg, hoor jij 'ns even, mannetje, wil jij een politieman zand in de ogen strooien? De eerste de beste sufferd ziet toch dat ze gek op je is? En jij op haar.

Klein: En wanneer trouwen we dan volgens jou?

Nogees: Nou, zoals ik al gezegd heb: als ze allemaal dood zijn. Nou, 't ga je goed, weduwemoordenaar, en eh... groet je vrouw van me. Ik moet nu gaan.

Klein: Ik bracht 'm naar de voordeur, deed de boel op slot, ruimde de glazen op en ik ging naar bed. Voordat ik insliep, bezwoer ik mezelf niet meer aan die geschiedenis te denken. Twee dagen later werd ik er echter weer met m'n neus bovenop gedrukt, tijdens het spreekuur.

Groot: Ze is er.

Klein: Wie?

Groot: Die schoolvriendin van tante Bertha, die van het kerkhof. Zal ik 'r maar voor laten?

Klein: Eh... zitten d'r nog veel?

Groot: Twee.

Klein: Nou, eerst die dan maar.

Groot: De volgende alstublieft.

Klein: De twee bestonden uit een recept, een verwijsbriefje voor de oogarts en een paar vriendelijke woorden. Toen maakte ik me op om Dorothea Lindemann te ontvangen. Ze zag er trouwhartig en eenvoudig uit. Haar kleren waren daarmee in overeenstemming. Ze was gehuld in een eenvoudige linnen japon met een verschoten bloempatroon. Onder haar kin prijkte een geweldige broche. Op haar hoofd had ze een ronde pothoed die op z'n plaats gehouden werd door een grote hoedenpen met het hoofd en de borst van een paard. Hij was van hetzelfde gekleurde glas als de broche op de japon.

Dorothea Lindemann: Goeiemiddag, dokter. Goeiemiddag.

Klein: Mevrouw Lindemann, wat aardig dat u mij ook 'ns komt opzoeken. Mechthild die heeft u al aangekondigd.

Lindemann: Ach, eh... ja, dokter.

Klein: Gaat u toch zitten, mevrouw Lindemann.

Lindemann: Dank u wel.

Klein: Ik eh... ik heb gehoord dat u met mevrouw Van Scherf bevriend was, en met mevrouw Herwig.

Lindemann: Mm.

Klein: 't Spijt me, want het is treurig ouwe vrienden te verliezen.

Lindemann: Ja, dat is het, dokter, en zo snel na elkaar. Weet u, we zaten samen op school, in dezelfde klas. Maar ja, wat mijn persoontje betreft, eh... ik ben er maar twee jaar bij geweest. Toen ben ik namelijk blijven zitten en toen ben ik van school af gegaan. Ah, het gymnasium was niks voor mij, weet u. Maar de anderen hebben me niet vergeten. Ze hebben me steeds geschreven en we hebben elkaar steeds ontmoet. We hebben elkaar nooit uit het oog verloren. Ja, en toen stierf Alma, mevrouw Wiebach. Ja, die zult u wel niet gekend hebben. Ja, ze stierf heel plotseling. Hoe... hoe lang is dat nou alweer geleden? Nog... nog niet zo lang. En toen Jenny, mevrouw Herwig. Ja, en nou Bertha, de tante van uw assistente.

Klein: Maar d'r is met u toch niets aan de hand als ik u zo bekijk?

Lindemann: Nee, eh... gelukkig niet, dokter. Oh, eh... laat ik het afkloppen. (doet dat) Nee, ik mag niet klagen. 'k Ben altijd gezond geweest. M'n vader is 92 geworden.

Klein: Zo? (lacht)

Lindemann: Denkt u dat 'ns in. Ja, ze worden allemaal zo oud in de familie.

Klein: Dat zult u beslist ook klaarspelen, mevrouw Lindemann.

Lindemann: Nou, ik eh... ik weet het niet, dokter. Ach, na alles wat er nou gebeurd is, je wordt toch een beetje bang. Niet dat ik me zorgen maak, maar ik... ik ben in geen tijden bij een dokter geweest en daarom wilde ik nu...

Klein: En daarom wilde u zich nu een keer grondig laten onderzoeken, ter geruststelling.

Lindemann: Ja. Zo is het precies.

Klein: Nou, dat doen wij graag, mevrouw Lindemann. Maar eerst wil ik een paar gegevens van u hebben. Wat is uw voornaam?

Lindemann: Dorothea. Anna Dorothea.

Klein: En wanneer bent u geboren?

Lindemann: 6 juni 1896.

Klein: (lacht) Maar dan bent u gauw jarig!

Lindemann: Ja, dat duurt niet lang meer. Ach, vroeger kwamen we, als er iemand jarig was, altijd bij elkaar.

Klein: Oh, da's een goede gewoonte. Wat is uw meisjesnaam?

Lindemann: Mei... meisjesnaam?

Klein: Mm?

Lindemann: Oh, Lindemann. Ik ben nooit getrouwd geweest. Mijn verloofde is in 1914 gesneuveld, en sindsdien...

Klein: Hoe bent u verzekerd, mevrouw Lindemann?

Lindemann: Eh... ziekenfonds, dokter.

Klein: Bent u wel 'ns ziek geweest, een ongeluk gehad, operaties of de een of andere ernstige ziekte?

Lindemann: Nee, als kind heb ik kinkhoest gehad, eh... en daarna wilden ze m'n amandelen d'r uit halen. Maar ten slotte bleek het niet nodig. Nee, nee, ik ben steeds gezond geweest.

Klein: En dan heb ik al meer gehad dan u, mevrouw Lindemann. Zo. En kleedt u zich nu maar even uit, dan kunnen we 'ns kijken of alles in orde is.

Lindemann: Graag, dokter.

Klein: Ze frommelde opgewonden aan haar hoed en trok de paardepen eruit. Een angstaanjagend ding. Het was ongeveer 15 cm lang, met een dreigende punt, en de schacht verbreedde zich als een oude Venetiaanse dolk. Dat de hoed daartegen bestand was... Ik was gauw klaar met Dorothea.

Lindemann: U hebt, hopelijk, niks ernstigs gevonden, dokter?

Klein: Aan u valt niets te verdienen.

Lindemann: Werkelijk, dokter?

Klein: Werkelijk. Maakt u zich geen zorgen, d'r is werkelijk niets te vinden.

Lindemann: Ho, hè, wat... wat ben ik daar blij om!

Klein: Nou, ik schrijf u een paar tabletten voor met alle vitaminen d'r in. En verder leeft u... leeft u gewoon door zoals u gewend bent. Alleen... alleen niet te dik worden.

Lindemann: Nee nee nee, eh... ik eh... ik neem met het eten al in acht. Maar... maar-maar koffie, dat-dat-dat mag ik toch wel drinken, hè?

Klein: Dat mag. Alleen niet eh... zulke sterke. Zo, hier is uw recept. Iedere dag één tablet is voldoende. En mocht er iets zijn, mevrouw Lindemann, dan komt u maar gerust.

Lindemann: Ja. Hartelijk dank, dokter. Heel erg bedankt. En eh... ik, ja, ik bedoel...

Klein: Hebt u nog iets op uw hart, mevrouw Lindemann?

Lindemann: Ja, nee, neemt u het me maar niet kwalijk als ik het nog een keer vraag: met... met m'n hart is... is dus alles in orde?

Klein: D'r is niets te vinden. Het loopt als een uurwerk. En ook uw bloeddruk, die is prima.

Lindemann: Ho, het is alleen maar omdat... Jenny en Bertha, die... die... die zijn... Ik... ik bedoel, die hadden het toch aan hun hart, hè? Ja, Agnes heeft het me verteld. Op het kerkhof.

Klein: Nou, ze zouden beslist nog in leven zijn als ze uw hart gehad hadden.

Lindemann: Werkelijk hartelijk dank, dokter. Hè, da's... da's een pak van m'n hart. Maar... ik... ik wil u niet langer ophouden. U moet vast eten.

Klein: Oh, u heeft me helemaal niet opgehouden, integendeel. Eh... wel thuis.

Lindemann: Tot ziens. En een prettige zondag, dokter.

Klein: Ik hoorde haar op de gang nog met Mechthild praten en toen viel de deur dicht. Ik ging weer zitten en bekeek de kaart met de weinige aantekeningen. Kerngezond. Als er een moordenaar bestond, dan zou ie iets nieuws moeten verzinnen om Dorothea Lindemann uit de weg te ruimen.

Klein: Toen Dorothea weer terugkwam was ze niet meer zo gezond. Mechthild zei het me tussen twee patiënten door. Het was tien dagen na haar eerste bezoek.

Groot: Mevrouw Lindemann zit in de wachtkamer. Volgens mij is er iets met 'r aan de hand.

Klein: Wat?

Groot: 'k Weet niet. Ze ziet er uit of ze koorts heeft.

Klein: Met één klap waren alle boze spoken d'r weer. Tien dagen geleden niets te vinden en vandaag koorts. Bij Alma Wiebach was het ook met koorts begonnen. Mechthilds stem drong tot me door.

Groot: Trekt u zich dat zo aan?

Klein: Ja, dat trek ik me aan. Allez, laat haar binnen.

Groot: Maar d'r zitten nog drie...

Klein: Nou, hou die maar even aan de praat. Vooruit, laat haar binnen.

Groot: Zoals u wilt.

Klein: Dorothea kwam. Ze was bleker dan tien dagen geleden. Toen ze dichterbij kwam, zag ik de fijne zweetdruppeltjes op haar voorhoofd.

Lindemann: Daar ben ik dan weer, dokter.

Klein: Wat is er aan de hand?

Lindemann: Oh, ik... ik wilde helemaal niet komen, dokter. 't Is nauwelijks de moeite waard. Ik... ik ben zondag wat gaan wandelen. Toen begon het plotseling te regenen. Ik moet een kou gevat hebben. Sinds twee dagen heb ik wat pijn in m'n keel. Ik had nog iets om te gorgelen. Dat hielp erg goed, maar vandaag heb ik koorts.

Klein: Heeft u dat opgenomen, of denkt u dat u koorts...

Lindemann: Nee nee, ik het opgenomen.

Klein: Ah.

Lindemann: 38.2.

Klein: Ik onderzocht haar grondig. De keel was wat rood, maar verder vond ik niets. In de longen was niets te horen.

Lindemann: Is het... ernstig?

Klein: Oh, niets om u zorgen te maken, mevrouw Lindemann. Een lichte keelontsteking. Maar we zullen d'r voor zorgen dat het niet erger wordt. U neemt in wat ik u voorschrijf en morgen moet 't een stuk beter zijn. En gaat u nu naar huis en kruip lekker onder wol.

Lindemann: Onder de wol? Maar ik moet toch ze...

Klein: In bed. U moet niets. Mensen zoals u hebben altijd van alles te doen. Maar wie koorts heeft, hoort in bed, of hij nu 7 of 70 is.

Lindemann: Nou, eh... als het dan moet...

Klein: Het moet. En gorgelt u gewoon verder. Morgen kom ik langs om uw keel te bekijken.

Lindemann: Wilt u werkelijk morgen komen?

Klein: Toen ik de datum opschreef, zag ik dat ze morgen jarig was.

Lindemann: Nou, (lachje) morgen is beslist alles weer in orde.

Klein: Ja... Ja, u bent jarig, zie ik hier, ik weet het. Dan... dan zou ik u eigenlijk een beter geschenk moeten geven. Hebt u gasten uitgenodigd?

Lindemann: Alleen Agnes, mevrouw Lansome. Ze zou op de thee komen.

Klein: Nou, misschien komt dat ook wel in orde. Maar eerst kom ik inspecteren of u in bed ligt. En dan zullen we wel weer verder zien.

Lindemann: Als u werkelijk al die moeite wilt nemen, dokter. Maar... maar... ik moet toch open doen. Wanneer komt u ongeveer?

Klein: Wanneer komt mevrouw Lansome?

Lindemann: Ja, precies heeft ze 't niet gezegd, maar... Ach, zeker niet voor vieren.

Klein: Oh, ik ben er tussen twee en drie. Ik bel driemaal, net zoals de deurwaarder.

Lindemann: Mm.

Klein: Kijkt u 'ns, hier is 't recept. En nu gaat u alleen nog naar de apotheek en dan heel snel naar huis en het bed in.

Lindemann: Pas geleden heb ik nog zo opgeschept over m'n gezondheid en nou heb ik iets.

Klein: Des te gezonder wordt het nieuwe levensjaar, mevrouw Lindemann. Tot morgen dus.

Lindemann: Dag dokter. Tot morgen.

Klein: Ze knikte me nog één keer toe met een stille onderdanige glimlach. De paardenkop op haar hoed bewoog mee en fonkelde bruinig in het middaglicht.

Klein: Vierentwintig uur later bewogen we ons in het gewoonlijke tempo door de rest van onze cliënten. Daarna bestudeerde ik mijn visitelijst. Dorothea stond bovenaan. Terwijl ik erover nadacht of ik beter bloemen of bonbons kon kopen, kwam Mechthild binnen, beladen met een berg zwachtels.

Groot: Weet u dat mevrouw Segers vandaan verbonden moet worden? Ik zal alles in de tas doen.

Klein: Oh, dat... dat staat helemaal niet op m'n lijst. Dat zou ik glad vergeten zijn! Daar alleen ben ik al een uur mee bezig: zwachtels wikkelen was nooit een van m'n sterkste punten.

Groot: Laat mij dan meegaan, dan zal ik haar verbinden. Ondertussen rijdt u de andere adressen af en u pikt me dan weer op.

Klein: Ja, dat zou een mogelijkheid zijn. Help me onthouden dat ik in je getuigschrift zet: ontwikkelt eigen initiatief.

Groot: (lacht)

Klein: En bovendien kan je meegaan naar onze Dorothea en haar feliciteren met haar verjaardag.

Groot: Is ze vandaag jarig?

Klein: Ja. En we moeten nog een bloemetje kopen. Zeg, heb jij plannen voor de lunch?

Groot: Tot nu toe nog niet.

Klein: Is je moeder d'r nog?

Groot: Nee, die kan niet eeuwig hier blijven. Ik ben alleen.

Klein: Niet bang?

Groot: 'n Beetje.

Klein: Nou, dan stel ik het volgende voor: ik maak m'n aantekeningen, jij ruimt op en dan gaan we samen iets eten. En daarna halen we wat bloemen en dan beginnen we bij Dorothea. En dan werken we de rest af. Goed?

Groot: Goed.

Klein: [korte storing in het hoorspel] Een grote deur ernaast leek op de ingang van een berghok. D'r was geen geluid te horen. Ook op de eerste verdieping kwam maar één deur uit. Toen stonden we voor de bovenste deur. Op een smal porseleinen plaatje stond Dorothea's naam, geschilderd in keurige schuine letters, zoals in een schoolschrift uit de derde klas. (belt aan) Mechthild had mijn tas op de grond gezet. Het

vloeipapier van de plant die ik voor de jarige Dorothea gekocht had, kriebelde onder mijn kin. We wachtten. D'r gebeurde niets. (belt nog eens aan)

Groot: Ze slaapt waarschijnlijk.

Klein: Ik keek haar aan en hoopte dat de vrees die me plotseling overviel niet op mijn gezicht te lezen zou zijn... Toen schoot me te binnen dat ik haar gezegd had drie keer te zullen bellen. (lachje) Natuurlijk, dat was het! Dat... dat kon het alleen maar zijn. Ze wachtte op het teken. (belt driemaal aan) Met iedere rinkel leek het of de bel harder werd, als een sirene die steeds dichterbij komt.

Groot: Ze hoort niets.

Klein: Ik zette de plant op de grond en drukte nog drie keer op de bel, maar wachtte niet meer of er opgedaan werd. Ze kan zich niets van mijn voorschriften aangetrokken hebben, taartjes zijn gaan halen of weet ik veel, maar eh... Ik bukte me en bestudeerde het slot op de deur. Het was een eenvoudig ding, met ijzerbeslag dat met grote schroeven in de deur bevestigd was. (lachje) Mechthild zette grote ogen op toen ze zag dat ik mijn sleutelbos tevoorschijn haalde.

Groot: U gaat toch niets forceren?

Klein: Ze ligt misschien daarbinnen en kan zich niet bewegen en wacht op mij. Ze hoort de bel en is niet in staat om op te staan.

Groot: Ik heb ook nog een paar sleutels bij me.

Klein: We probeerden ze allemaal. Eerst de mijne en toen die van Mechthild. Niet één paste.

Groot: (zucht) Niets!

Klein: Eh... wacht hier, ik eh... ik ben zo terug.

Groot: Ja, maar wat wilt u dan...

Klein: Ik hoorde haar niet eens meer. Ik liep de trappen af, de deur uit, over de binnenplaats naar buiten. Ik wist dat ik een zware Engelse sleutel in m'n auto had liggen. Ik vond 'm in een vieze olielap gewikkeld in de kofferruimte. Toen was ik weer boven bij de deur. Mechthild stond er nog en ze zei geen woord toen ik de steel van de sleutel in de kier naast de deurknop plantte. Het hout kraakte, de lijst boog naar buiten. Eerst verschenen d'r een paar barstjes, toen versplinterde het. De sleutel gleed uit en sloeg kletterend tegen de deurknop. Ik haalde mijn zakdoek uit mijn zak en bond die om de steel. Toen ramde ik de sleutel met één ruk door de versplinterde kanten. Het uiteinde stootte op metaal. Ik wachtte een seconde en toen drukte ik met volle kracht tegen de steel. De grendel brak. Ik drukte met alle kracht tegen de ene deurbelft, de andere zwaaide open... Het was er stil en donker. Ik kon niets onderscheiden. Het rook er naar kaneelbesluitjes en koffie. Een paar tellen stonden we onbeweeglijk voor de deur. Ik verwachtte de stem van de oude dame te horen, misschien geschrokken of bang, maar in ieder geval aanwezig. Het was angstig stil.

Groot: Zou ze misschien toch weggegaan zijn?

Klein: Ik keek naar de Engelse sleutel in mijn hand en daarna naar het gezicht van het meisje naast me.

Groot: Anders zou ze toch iets laten horen?

Klein: Nou, in ieder geval mag ik haar wel een nieuwe deur als verjaardagscadeau geven.

Groot: Wat nu?

Klein: Nou, we zijn er nu eenmaal. Laten we de bloemen maar neerleggen.

Groot: 'k Vind het wel allemaal een beetje... een beetje vreemd. U niet?

Klein: Ik stapte naar binnen. De gang die was net zo breed als de deur en ongeveer vijf meter lang. Aan de linkerkant waren drie deuren. Een vierde lag helemaal aan het eind van de gang ertegenover. Hij stond half open en het weinige licht dat in de gang viel, kwam door deze kier. Langzaam liep ik verder. Rechts tegen de wand hing een kapstok. Mechthild kwam vlak naast me staan.

Groot: Ziet u dat? Daar ligt haar hoed.

Klein: Op een paar houten dwarslatjes lag de hoed die Dorothea gedragen had. Ik staarde er een moment naar en toen viel het me op dat de speld met de paardenkop er niet in stak. Die slingerde zeker ergens rond. Er hing ook nog een donkere mantel en een zwarte paraplu. Langzaam bewoog ik mij in de richting van de deur aan het eind van de gang. Ik maakte hem open... Ik zie meteen of iemand dood is. Dat ligt niet zozeer in mijn ervaring, het is alleen zo'n ander gezicht. Een dode neemt minder plaats in dan een levende, zoals een dode soldaat op het slagveld wiens jas plotseling te groot geworden is. Dorothea lag op bed, plat op haar rug met uitgestrekte armen. Zij droeg een gebreid bedjasje over haar nachtjapon. Om haar hals was een wollen doek gewikkeld die door twee veiligheidsspelden op z'n plaats gehouden werd. We hoorden ineens een geluid, een zacht hoog gepiep, drie keer achter elkaar. Ik keek de kamer rond. D'r was maar één venster. Dorothea's bed stond er in de lengte tegenaan, alleen door de breedte van het nachtkastje ervan verwijderd. Op het nachtkastje stond de foto die ik inmiddels al kende. Ik herkende Dorothea aan haar ronde, trouwhartige gezicht dat niet helemaal tussen de andere paste. Het raam was dicht. Ze was vast bang voor de tocht geweest en voor een nieuwe verkoudheid. Helemaal aan het uiterste einde van de vensterbank stond een ijzeren kooi. Een kleine papegaai klemde zich vast aan de tralies. Z'n kleine glanzende oogjes waren op ons gericht in een onuitsprekelijke angst. Voor de eerste keer zei één van ons wat: Mechthild.

Groot: Die was hier de hele tijd.

Klein: Ja.

Groot: Hij heeft gezien wie... Wie doet er nou zoiets?

Klein: Iemand die achter de vijf meisjes op die foto aan zit.

Groot: Aan zit? Hoezo?

Klein: Nou, je kent 'm toch. De vijf schoolvriendinnen. Nu is er nog één over. Jouw tante, Mechthild, dat was de laatste. Het kan toeval geweest zijn zoals bij de andere. Maar dit hier is geen toeval. Dorothea was gezond, ze zou nog twintig jaar hebben kunnen leven en dat duurde de moordenaar te lang. Deze keer is alles volkomen duidelijk. Geen normale alledaagse oorzaak.

Groot: Nee.

Klein: Ik merkte niet dat ik langzaam op een stoel naast het bed aan het hoofdeinde was gaan zitten. De amandelontsteking was niet de schuld van Dorothea's dood. Op het gebreide jasje tekende zich een dieprode, bijna cirkelvormige vlek af. En er was nog iets: het moordwapen. Op het witte laken fonkelden bruine stenen: de hoedenspeld met de paardenkop.

script gemaakt door Marc Van Cauwenberghe, aangevuld en bijgewerkt door Herman Van Cauwenberghe en Ton Witman (06/2007)

Dit script is het werk van een hoorspelliefhebber die geen enkel financieel gewin op het oog heeft. Deze tekst mag alleen gebruikt worden om te lezen bij beluistering van het hoorspel. Wie vindt dat hiermee iemands rechten worden geschonden, neemt contact op met Herman Van Cauwenberghe, die er meteen zal mee ophouden het script aan eventuele belangstellenden door te geven.